

F.t. brandlov for Grønland

Lovforslag nr. L 12. Fremsat den 9. november 1979 af ministeren for Grønland

Forslag

til

Brandlov for Grønland

Kapitel 1

Om brandvæsenets organisation

§ 1. Det påhviler enhver kommune i overensstemmelse med reglerne i denne lov at opretholde et brandvæsen, som under hensyn til udstrækningen og arten af bebyggelsen i kommunen, karakteren af de i kommunen beliggende virksomheder, befolkningstætheden, vandforsyningen m.v. er i stand til at yde et forsvarligt retnings- og slukningsarbejde ved ildebrand.

Stk. 2. Ministeren for Grønland kan helt eller delvis fritage en kommune for opretholdelse af et udrykningskorps eller en beredskabsstyrke, såfremt der på anden måde tilvejebringes en forsvarlig ordning af retnings- og slukningsarbejdet i den pågældende brandkreds.

§ 2. Kommunalbestyrelsen har den øverste ledelse af kommunens brandvæsen. Ledelsen udøves af et kommunalt udvalg, der benævnes brandkommissionen.

Stk. 2. Brandkommissionen består af 5 medlemmer udpeget af kommunalbestyrelsen, brandinspektøren, 1 medlem udpeget af politimesteren i Grønland og 1 medlem udpeget af bygningsmyndigheden.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen udpeger brandkommissionens formand blandt de af kommunalbestyrelsen udpegede medlemmer. Formanden og mindst 2 af de af kommunalbestyrelsen udpegede medlemmer skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen.

§ 3. For hver kommune udfærdiges en brandvedtægt med de nærmere regler for:

- a) brandvæsenets organisation og tjenesteforhold,
- b) oprettelse af brandkredse i kommunen eller en del af denne,
- c) det brandmateriel og -udstyr, der skal forfindes og vedligeholdes for kommunens regning,
- d) det brandmateriel, ejere af faste ejendomme skal anskaffe og vedligeholde,
- e) den for brandslukningen nødvendige vandforsyning,
- f) brandalarmering,
- g) afholdelse af brandsyn i bygninger, hvori der er oprettet ildsted, samt om afgifter for synet,
- h) afholdelse af øvelser for brandmandskabet.

Stk. 2. Brandvedtægten udfærdiges af kommunalbestyrelsen og godkendes af ministeren for Grønland.

Stk. 3. Der kan ikke mod kommunalbestyrelsens protest optages nogen bestemmelse i vedtægten angående nyordning af brandvæsenet eller om en forøgelse af brandmateriellet eller indførelse af nye arter materiel, hvorved væsentligt forøgede udgifter vil blive påført kommunen, medmindre tvingende grunde nødvendiggør det.

Stk. 4. Brandvedtægten offentliggøres af kommunalbestyrelsen.

Stk. 5. Brandvedtægten skal optages til revision mindst hvert 5. år.

§ 4. I hver kommune udnævner kommunalbestyrelsen en brandinspektør.

Stk. 2. Brandinspektøren er forpligtet til at beklæde stillingen i mindst 6 år, medmindre han har en gyldig grund til at begære sig fri-

taget. Den, der har gjort tjeneste som brandinspektør, er ikke pligtig at modtage ny udnævnelse før efter forløbet af så langt et tidsrum som det, hvori han har gjort tjeneste.

Stk. 3. Brandinspektøren modtager et vederlag, hvis størrelse fastsættes af kommunalbestyrelsen. Ministeren for Grønland kan, efter forhandling med De grønlandske kommuners Landsforening, fastsætte mindstetakter for vederlaget.

Stk. 4. Brandinspektøren kan for sin funktionstid begære sig fritaget for andre kommunale hverv.

Stk. 5. Der kan udnævnes en eller flere brandassistenter til hjælp for brandinspektøren efter samme regler som i stk. 1-4.

Stk. 6. Er brandinspektøren eller brandassisterne kommunale tjenestemænd, gælder reglerne i kommunens tjenestemandsvedtægt.

Stk. 7. Brandinspektøren varetager den daglige ledelse af kommunens brandvæsen og fører tilsyn med brandmateriellet.

Stk. 8. Brandinspektøren skal personlig eller ved egnet stedfortræder foretage eftersyn i samtlige bygninger, hvori der er indrettet ildsted, for at påse, om skorstene, ildsteder, herunder bageovne, røgeovne m.v. og røgledninger er i forsvarlig stand og tilbørlig vedligeholdt og renset. Brandinspektøren eller hans stedfortræder skal tillige påse, at andre bestemmelser til forebyggelse af ildebrand er opfyldt.

Stk. 9. Ministeren for Grønland kan bestemme, at brandinspektøren personlig eller ved egnet stedfortræder skal foretage eftersyn af fredede bygninger, kirker, forsamlingshuse, udstillings- og forlystelseslokaler og andre bygninger, hvor der i store rum samles mange mennesker, samt af brandfarlige bygninger og oplag og af virksomheder, som falder ind under §§ 18 og 19.

Stk. 10. Ministeren for Grønland udfærdiger en instruks for brandinspektører og brandassistenter.

§ 5. For hver brandkreds udpeger kommunalbestyrelsen en brandformand. Brandinspektøren er brandformand i den brandkreds, hvori han har bopæl.

Stk. 2. Udnævnelse af brandformænd sker efter reglerne i § 4, stk. 2-4 og 6.

Stk. 3. Brandformanden er leder af brandkredsens udrykningskorps.

§ 6. Til det kommunale brandkorps antages for hver brandkreds mandskab til brandkorpset eller beredskabsstyrken efter regler fastsat af kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Antagelse af brandmandskab sker efter reglerne i § 4, stk. 2-4 og 6.

§ 7. Ministeren for Grønland kan bestemme, at brandinspektører, brandassistenter og brandformænd samt brandmandskab med kvalificeret arbejde skal gennemgå en særlig uddannelse.

§ 8. Ministeren for Grønland kan påbyde, at der anvendes ensartede typer af brandmateriel, brandhaner og brandmeldeanlæg.

§ 9. Ved etablering af helårsvandforsyning fra offentligt vandværk påhviler det den offentlige vandforsyningstjeneste ved placering og dimensionering af vandledningsnettet at tage hensyn til muligheden for en passende brandvandforsyning og på dette anbringe det fornødne antal brandhaner, der skal opretholdes på den offentlige vandforsynings bekostning.

Stk. 2. De nærmere regler for brandhanernes placering, indretning, vandforsyning – herunder ydelse og tryk – tilgængelighed – herunder krav til adgangsveje og disses sne-rydning – sikring mod beskadigelse ved frost, påkørsel eller andet samt markering, fastsættes af ministeren for Grønland.

Stk. 3. I områder, hvor det anses for nødvendigt at anbringe offentlige brandhaner på privatejede vandledninger eller at benytte privat etablerede brandhaner til almindelig brandslukning, kan brandkommissionen bestemme, at sådanne private vandforsyningssteder skal stilles under offentligt tilsyn og opretholdes og vedligeholdes på kommunens regning.

Stk. 4. I områder, der ikke kan forsynes med brandvand fra brandhaner på offentlig eller privat helårsvandledning, kan brandkommissionen som vandforsyningssted godkende permanent vandreservoir, sø, elv eller forberedt sugested ved åbent hav, når disse i frostperioder på forsvarlig vis holdes åbne ved brandvåger.

Stk. 5. Hvor forholdene efter brandkommissionens bedømmelse tillader det, kan krav om faste vandforsyningssteder frafalde, hvis der etableres mobil vandforsyning ved et for-

nødent antal vandtankvogne, placeret i opvarmede garager.

Stk. 6. Kommunen afholder udgifterne ved opretholdelse af fast eller mobil brandvandsforsyning, jfr. stk. 4 og 5.

Stk. 7. Brandhaner og vandforsyningssteder skal efterses mindst 2 gange årligt og ydedygtigheden kontrolleres i nødvendigt omfang.

§ 10. Såfremt en kommune ikke anskaffer og tilbørligt vedligeholder det nødvendige brandmateriel, ikke ansætter det fornødne brandmandskab, eller såfremt den ikke udbygger og vedligeholder alarmeringssystemet, kan spørgsmålet indbringes for ministeren for Grønland.

Stk. 2. Ministeren for Grønland kan for kommunens regning lade manglerne afhjælpes.

Kapitel 2

Om tilsyn med brandvæsenet

§ 11. Grønlands tekniske Organisation fører tilsyn med kommunens brandvæsen og er rådgivende for myndighederne i spørgsmål vedrørende brandvæsenet.

Stk. 2. Ministeren for Grønland er øverste myndighed for brandvæsenet i samtlige kommuner.

Stk. 3. Ministeren for Grønland fastsætter de nærmere regler om udøvelse af tilsynet, herunder om prøvealarmeringer af brandvæsenet.

Kapitel 3

Om foranstaltninger i anledning af ildebrand

§ 12. Enhver, der opdager ildebrand eller omstændigheder, som viser, at der er overhængende fare for ildebrand, skal straks underrette dem, der er udsat for fare, alarmere brandvæsenet og søge at dæmpe ilden eller afværge faren.

§ 13. Enhver har pligt til ved ildebrand at yde den hjælp, han formår.

Stk. 2. Den, der er til stede ved en ildebrand, skal efter forlangende af den kommanderende på brandstedet, deltage i rednings- og slukningsarbejdet. Han skal efterkomme de ham givne ordrer og må ikke uden tilladelse forlade den ham anviste post.

Stk. 3. Private håndkraftsprøjter, pulver-slukkere, stiger, slanger, beholdere og lignende, transportmidler af enhver art samt entreprenørmaskiner og andre arbejdsredskaber kan af den kommanderende på brandstedet kræves stillet til rådighed for sluknings- og redningsarbejdet tillige med fornødent betjeningsmandskab.

Stk. 4. Den, der i henhold til stk. 1-3 har deltaget i rednings- og slukningsarbejdet eller har stillet redskaber eller transportmidler til rådighed for dette, har ret til af kommunen at få dækket udgifter til driftsmidler til materiel samt erstatning for den skade, materiellet har lidt under arbejdet. Han har endvidere ret til erstatning af kommunen for tabt arbejdsfortjeneste.

§ 14. Brandvæsenet har i tilfælde af ildebrand ret til, i det omfang sluknings- og redningsarbejdet nødvendiggør det, at skaffe sig adgang til privat område, om fornødent ved at gennembyrde og bortskaffe hindringer.

Stk. 2. Endvidere er brandvæsenet berettiget til at nedrive bygninger, når den kommanderende på brandstedet finder det nødvendigt for at standse ildens udbredelse.

Stk. 3. Den af brandvæsenet således forvoldte skade betragtes som brandskade.

Stk. 4. Brandvæsenet er i tilfælde af ildebrand berettiget til at benytte det vand, der findes i vandbeholdere og vandledninger.

§ 15. Brandformanden eller i dennes fravær en af ham udpeget stedfortræder har kommandoen på brandstedet under sluknings- og redningsarbejdet.

§ 16. Ved ildebrand skal politiet i fornødent omfang foretage afspærring, sørge for ordenens opretholdelse og træffe alle de for den offentlige sikkerhed nødvendige foranstaltninger.

Stk. 2. Enhver er pligtig til at overholde afspærringen samt efterkomme politiets eller brandvæsenets opfordring til at forlade det afspærrede terræn eller vejene til og fra brandstedet.

§ 17. Brandvæsenet skal ved ildebrand være opmærksom på, hvad der kan have givet anledning til ildens opståen. Findes mistænkelige spor, skal politiet straks underrettes, og beviset så vidt muligt sikres.

Kapitel 4

Om brandfarlige virksomheder m.m.

§ 18. Oprettelse af virksomheder, hvor der fremstilles, behandles eller anvendes eksplosive, let antændelige eller særlig brandbare væsker, luftarter eller stoffer, kræver tilladelse fra brandkommissionen. Det samme gælder væsentlige ombygninger, udvidelser eller forandringer i driften af sådanne virksomheder.

Stk. 2. Brandkommissionen kan kræve, at der træffes sådanne foranstaltninger med hensyn til virksomhedens beliggenhed, indretning og benyttelse, som findes påkrævet for at formindske brand- eller eksplosionsfare eller til sikring af forsvarlige muligheder for slukningsarbejde og redning af mennesker i tilfælde af brand. Det kan herunder pålægges virksomheden at anskaffe brand- og redningsmateriel og tilvejebringe vandforsyning til eget brug.

§ 19. Brandkommissionen kan bestemme, at der for bygninger og lignende, hvor særlige brandfarlige forhold er til stede, eller hvor store værdier er udsat for ødelæggelse, skal træffes foranstaltninger til formindskelse af brandfaren eller til sikring af forsvarlige sluknings- og redningsmuligheder i tilfælde af brand. Sådant bestemmelse kan endvidere træffes for kirker, teatre, hoteller, sygehuse, forvaringsanstalter, bygninger for undervisnings-, udstillings- eller forlystelsesformål samt i det hele taget bygninger eller større lokaler, hvori mange mennesker samles. Det kan herunder påbydes, at der anskaffes brandmateriel, indrettes vandforsyning, at udgangsforholdene sikres, samt at der anlægges adgangsveje for brandvæsenets køretøjer og standpladser for dets stiger og sprøjter.

Stk. 2. Brandkommissionen kan bestemme, at der ved benyttelse af forsamlingshuse og lignende skal etableres brandvagt, og at betaling herfor skal erlægges af arrangøren efter en af kommunalbestyrelsen fastsat takst.

§ 20. De af brandkommissionen i medfør af §§ 18 og 19 trufne afgørelser kan indbringes for kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsens afgørelse kan indbringes for mini-

steren for Grønland.

Kapitel 5

Om skorstensrensning m.m.

§ 21. Ministeren for Grønland udfærdiger, efter forhandling med De grønlandske kommuners Landsforening, nærmere regler for, hvor hyppigt rensning skal ske af skorstene og røgkanaler, hvorledes rensning skal foretages, hvem der skal foretage rensningen og afgifterne herfor.

Kapitel 6

Om foranstaltninger til forebyggelse af brandfare

§ 22. Enhver er pligtig at udvise tilbørlig forsigtighed med ild, lys, tændstikker, aske, brandfarlige stoffer, og hvad der i øvrigt kan fremkalde eller befordre ildebrand, samt påse, at personer, der hører til hans husstand eller virksomhed, udviser sådan forsigtighed. Navnlig skal det påses, at tændstikker og lignende opbevares på steder, der er utilgængelige for mindreårige børn.

§ 23. Ejer eller bruger af elektriske anlæg eller andre lys-, varme-, kraft- eller maskinanlæg, som kan fremkalde eller befordre ildebrand, må ikke benytte eller lade sådanne anlæg benytte, såfremt de ikke er i forsvarlig stand.

§ 24. Ejer eller bruger af bygninger eller lokaler, hvori der er indrettet ildsted, har pligt til at sørge for renholdelse af ildsted og røgrør herfra.

Stk. 2. Ansvar for vedligeholdelse af skorstene, ildsteder, røgrør og røgkanaler påhviler ejeren. Brugeren har pligt til snarest muligt, efter at han er blevet bekendt med en mangel, at underrette ejeren eller brandinspektøren herom.

Kapitel 7

Om overtrædelser og ikrafttræden m.v.

§ 25. Overtrædelse af §§ 12, 13, stk. 1-3, 18, 22, 23 og 24 og undladelse af at efterkomme forbud eller påbud i henhold til loven kan medføre bøde.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i henhold til loven, kan det fastsættes, at der også for

overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne kan idømmes bøde.

§ 26. Ministeren for Grønland kan udstede forskrifter om brugen af ild og lys, om opbevaring, overdragelse, transport og brug af letfængelige eller eksplosive, faste, flydende eller luftformige stoffer samt for indretning af virksomheder, hvor sådanne stoffer opbevares, benyttes eller tilvirkes, for indretning og benyttelse af ildsteder og andre anlæg for varme, lys og kraft samt i øvrigt udfærdige sådanne bestemmelser, som findes

fornødne til forebyggelse af brandfare og til sikring af forsvarlige sluknings- og redningsmuligheder i tilfælde af brand.

§ 27. Loven træder i kraft den 1. januar 1980.

Stk. 2. Samtidig ophæves Statsministeriets regulativ af 22. marts 1934 vedrørende foranstaltninger mod brandfare og Grønlands Styrelses reglement af 26. juli 1929 angående foranstaltninger til sikring mod ildsvåde i Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Udøvelse af forebyggende brandværn i Grønland er baseret på Statsministeriets »Regulativ af 22. marts 1934 vedrørende foranstaltninger mod brandfare« samt afsnit 2, 3 og 4 i Grønlands Styrelses »Reglement af 26. juli 1929 angående foranstaltninger til sikring mod ildsvåde i Grønland«, Landsrådsvedtægt af 26. maj 1954 om brug af petroleum i Grønland, Landsrådsvedtægt af 25. november 1960 om anvendelse af petroleum og olie i skorstenstilsluttede fyringsanlæg i Grønland (oliefyrsvedtægten) og Bekendtgørelse af 29. oktober 1962 om bygningsafstande i Grønland.

Etablering af brandkorps i de grønlandske byer er baseret på afsnit 1 i Grønlands Styrelses »Reglement af 26. juli 1929 angående foranstaltninger til sikring mod ildsvåde i Grønland«. Bestemmelser om skorstensfejning er baseret på afsnit 5 i samme reglement.

Med hjemmel i § 20 i lov nr. 248 af 8. juni 1977 for Grønland om arealanvendelse, byudvikling og bebyggelse har Ministeriet for Grønland endvidere ved bekendtgørelse nr. 318 af 16. juni 1977 om byggemyndigheden i Grønland ikraftsat Grønlands tekniske Organisations »Vejledning for projektering af bygnings- og anlægsarbejder i Grønland« og de heri indeholdte forskrifter om brandforebyggelse, intern brandvandsforsyning m.v. som foreløbigt bygningsreglement for Grønland.

Alle projekter vedrørende bygge- og anlægsarbejde i Grønland, der udføres eller administreres af Grønlands tekniske Organisation (GTO), forelægges til brandteknisk bedømmelse i GTO. Bedømmelsen foretages af byningsteknikere uddannet på Statens Brandskole og på specialkurser i brandteknisk byggesagsbedømmelse. Projekter udført i Grønland for mindre bygninger eller anlæg, der ikke frembyder særlig brandfare, tillades dog brandteknisk bedømt af GTOs lokale byggetjeneste i Grønland, som indtil videre fungerer som byggemyndighed i Grønland.

Hvor GTO skønner, at der er brug for særlig ekspertise, forelægges sagerne for Statens Brandin-

spektion, Dansk Brandværnskomité, Statsprøveanstalten, Teknologisk Institut eller andre høringsorganer.

Brandsynet i Grønland er underlagt GTOs byggetjeneste, der dog er opfordret til i et vist omfang at lade erfarne brandofficerer deltage ved synene på større eller mere brandfarlige bygninger og anlæg, herunder specielt bygninger, hvor mange mennesker forsamlles, skoler, sygehuse og sociale institutioner.

Teknikere fra GTOs brandsektion foretager i Grønland inspektion af en række nærmere udvalgte objekter og bistår de lokale institutioner o.a. med brandteknisk rådgivning, herunder hjælp ved udarbejdelse af evakueringsplaner og planer for bedriftsværn.

Ved GTOs foranstaltning opretholdes i de grønlandske byer brandkorps under ledelse af de politimesteren i Grønland beskikkede brandfogeder.

Udrykningskorpserne omfatter fra 17 til 37 frivillige honorarlønnede brandmænd, hvoraf ca. halvdelen er pålagt fast hjemmepligt på skift, ligesom der hos en del af brandmandskabet i nogle byer er opsat brandtelefoner. En gradvis udvidelse og omlægning af mandskabsnormeringen er påbegyndt i 1979. Såfremt den planlagte omstrukturering fortsættes, vil især antallet af hjemmepligtige brandmænd over en 4-årig periode forøges, således at egentlige vagthold af nødvendig størrelse og en reservestyrke på indtil 10 mand kan etableres.

Der findes i alle byer brandstationer med garageanlæg, slangeplejerum, værkstedsrum og i de større byer desuden vagtrum og brandmeldecentraler samt baderum m.v.

I nogle større bygder er der opført brandmaterielskure udrustet med bærbare motorsprøjter, håndkraftsprøjter, værktøj og personlig udrustning for 5 mand. Udgifterne til brandmaterielskurene og materiellet er afholdt af staten, medens kommunerne allerede i dag på dette område afholder udgifterne vedrørende beredskabsstyrken, drift og vedligeholdelse af materiellet, herunder genanskaffelser og nyanskaffelse af supplerende materiel.

I 6 større bygder (Sydprøven, Arsuq, Fiskensæset, Kangátsiaq, Kap Dan og Kúngmiut) opføres over anlægsprogrammet i årene 1980-82 mindre brandstationer med garage for udrykningskøretøj, opbevaring af brandmateriel og personlig udrustning for 15 mand. Den første af disse bygdebrandstationer er taget i brug i 1978.

Efter stort set samme retningslinier som ved Statens Brandskole afholdes årlige kurser for personale med kvalificeret arbejde, såsom brandkorpsledere, røgdykkere og brandmestre. Kurserne holdes på brandskolen i Egedesminde under ledelse af brandinstruktører fra GTOs brandsektion. Herudover finder en vis uddannelse sted ved deltagelse i egnede kurser udenfor Grønland, f. eks. på Statens Brandskole.

GTOs brandsektion samler erfaringer fra grønlandske og andre arktiske brandkorps og udvikler og indkøber på grundlag heraf det materiel, der er bedst egnet for de grønlandske forhold. Gennem samlede indkøb af materiel, udrustning og reservedele når man frem til de mest fordelagtige priser, og der opnås en standardisering, der giver mulighed for at udarbejde fælles betjenings- og vedligeholdelsesvejledninger, og desuden gør det muligt uden særlige vanskeligheder at overflytte materiel fra en by til en anden, såfremt behov herfor opstår.

Brandsektionen formidler endvidere kontakten til de specialværksteder, der kan påtage sig reparation af det mere specielle brandkorpsudstyr, og foretager fornøden kontrol og godkendelse før genudsendelse til Grønland.

Uanset at den hidtidige ordning har fungeret tilfredsstillende set ud fra et effektivitetssynspunkt, og for så vidt også er blevet praktiseret på en sådan måde, at de lokale brandkorps ofte er kommet til at spille en positiv og aktiviserende rolle i byernes liv, har Ministeriet for Grønland i overensstemmelse med indstillingen fra det af ministeren for Grønland i 1970 nedsatte udvalg vedrørende byrde- og opgavefordelingen i Grønland fundet, at tiden er inde til at overføre ansvaret for brandvæsenet til kommunerne, ligesom tilfældet er ifølge den danske brandlov.

Nærværende lovforslag er udarbejdet med udgangspunkt i den danske brandlov, jfr. lovbekendtgørelse nr. 641 af 29. december 1976. Ansvaret for at opretholde et brandvæsen i de grønlandske kommuner påhviler efter lovforslaget de grønlandske kommunalbestyrelser, der dog ved aftale helt eller delvis kan overlade driften af brandvæsenet til GTO eller andre. En sådan ordning skønnes at have en sådan fleksibilitet, at de grønlandske kom-

muner, der idag kun i begrænset omfang har teknisk medhjælp til rådighed, vil kunne overtage opgaverne, når de er parate hertil. Aftalerne vil således kunne ændres efter behov, ligesom kommunerne uden at komme i kompetencevanskeligheder kan udføre de opgaver, loven pålægger dem, i det omfang sådanne opgaver ikke er omfattet af aftalen. Endelig har ordningen nogen lighed med den danske brandlovs § 6, hvorefter justitsministeren helt eller delvis kan fritage en kommune for opretholdelse af udrykningskorps, såfremt der på anden måde tilvejebringes en forsvarlig ordning af rednings- og slukningsarbejdet i kommunen.

På grund af de store geografiske afstande (og fordi der ikke findes vejanlæg mellem kommunerne) vil udrykningshjælp kommunerne imellem være udelukket. Brandberedskabet i Grønland vil derfor få et andet tilsnit end i Danmark.

Udvalget vedrørende byrde- og opgavefordeling i Grønland går i sin betænkning af 8. januar 1974 ind for, at nuværende statsopgaver i Grønland overdrages til de lokale folkevalgte forsamlinger i det væsentlige således, at der i forbindelse med en opgaves overførsel ydes et statstilskud svarende til statens besparelse ved opgavens overførsel. I overensstemmelse med dette princip, som er lovfæstet ved lov nr. 299 af 14. juni 1974 om tilskud til Grønlands Landsråd og de grønlandske kommuner m.v., foreslås den fremtidige ordning finansieret med statstilskud som led i statens bloktilskud til kommunerne.

De samlede nettodriftsudgifter til brandvæsenet er med baggrund i forslag til finanslov for 1980 beregnet til ca. 8,0 mill. kr. i 1980 (prismiveau januar 1979), hvoraf ca. 250.000 kr. vedrører bl. a. forebyggende brandværnsopgaver som eksempelvis brandsyn, der hidtil er udført i mindre omfang som led i GTOs almindelige virksomhed i Grønland, men som det vil blive pålagt kommunerne at udføre i medfør af denne lov. I 1981 er nettodriftsudgifterne budgetteret til 8,2 mill. kr. og i 1982 og 1983 til 8,5 mill. kr.

Af de samlede nettodriftsudgifter vedrører ca. 1,3 mill. kr. GTOs udgifter til inspektion, drift af brandskolen i Egedesminde og etablering af brandmeldeanlæg i byerne. Den sidstnævnte opgave, som beløber sig til ca. 0,5 mill. kr. årligt, forventes afsluttet i 1983, hvorefter de statslige udgifter vil udgøre ca. 0,8 mill. kr. årligt.

De direkte driftsudgifter til brandkorpserne i byerne – omfattende lønninger, drift og vedligeholdelse af stationer, materiel og bybrandmeldeanlæg m.m. samt forebyggende brandværnsopgaver – udgør således i alt ca. 6,7 mill. kr. i 1980, 6,9 mill.

kr. i 1981 og 7,2 mill. kr. i hvert af årene 1982 og 1983, hvilket vil være de beløb, staten sparer ved at overdrage driften af bybrandkorpserne til kommunerne (som, jfr. oven for, i forvejen varetager driften af brandvæsenet i byggerne).

Det foreslås, at staten til driften af brandvæsenet i byerne yder et tilskud fordelt efter kommunernes folketal.

Fordeling udelukkende efter folketal vil imidlertid gennemgående give for små tilskudsbeløb i de mindre kommuner i forhold til de forventede driftsudgifter, og det foreslås derfor, at der anvendes et grundtilskud på 100.000 kr. til alle kommuner, og at tilskuddet i øvrigt fordeles efter folketal. Ivigut kommune foreslås dog holdt udenfor tilskudsfordelingen, idet denne kommune består af et militært anlæg og et koncessioneret mineselskab, som har specielle brandværn. Kommunen er derfor i medfør af lovforslagets § 1 ikke omfattet af den kommunale pligt til at opretholde et brandvæsen.

Foretagne beregninger viser, at ved anvendelse af et sådant system vil tilskuddene i det store og hele kunne dække driftsudgifterne.

I forbindelse med kommunernes overtagelse af brandvæsenet forudsættes, at såvel eksisterende stationer som materiel m.v. overdrages vederlagsfrit til kommunerne. For så vidt angår nyanlæg med tilhørende materiel foreslås, at disse finansieres af staten i overensstemmelse med de foreliggende investeringsplaner for perioden 1980-82, således at kommunerne generelt vil få rådighed over stationer og materiel, som er udbygget efter de enkelte byers og bygders behov i en hertil afpasset standard.

Statens anlægsplaner omfatter færdiggørelse af ny brandstation i Narssaq, etablering af slangeplejerum i Christianshåb, tilbygning af garagesektion i Godthåb samt tilbygning for brandmeldecentral i Angmagssalik. Desuden opføres nye bygdebrandstationer med tilhørende brandmeldeanlæg og materiel i Arsuk, Fiskenæsset, Kangâmiut, Kangâtsiaq, Kap Dan og Kûngmiut. Bortset fra tilbygning for brandmeldecentral i Angmagssalik og opførelse af bygdebrandstationer i Kap Dan og Kûngmiut er de nævnte anlæg planlagt udført i 1980.

Herudover er der på anlægsplanen årligt afsat et beløb på ca. 0,4 mill. kr. til løbende materielfornyelser til brandkorpserne. Det foreslås, at denne udgift i 1980 afholdes over statens budget, idet der allerede i vidt omfang er truffet beslutning om beløbets anvendelse. Det vil imidlertid være hensigtsmæssigt, at det i de følgende år bliver kommunerne, der træffer beslutning om disse materielind-

køb, og det foreslås derfor, at beløbet indregnes i bloktilskuddet til kommunerne.

Det samlede tilskud vil således udgøre 6,7 mill. kr. i 1980, 7,3 mill. kr. i 1981 og 7,6 mill. kr. i hvert af årene 1982 og 1983, hvortil kommer reguleringer som følge af almindelige løn- og pristigninger fra 1. januar 1979.

Det må påregnes, at Grønlands hjemmestyre inden for en kortere årrække vil ønske at overtage statens opgaver i henhold til brandlovsforslaget, jfr. § 7 i lov nr. 577 af 29. november 1978 om Grønlands hjemmestyre.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen omhandler kommunernes pligt til at opretholde et brandvæsen. Den forudsætter, at bybrandkorpserne overgår til kommunal administration, og at udbygning af brandvæsenet i fremtiden påhviler kommunerne. Kommunerne kan dog ved aftale overlade driften af brandvæsenet til GTO eller andre, men sådanne aftaler skal godkendes af ministeren for Grønland, idet det findes af største betydning, at der på dette område følges faste og ensartede regler i hele Grønland.

Specielle brandværn, der er oprettet på flyvepladser, militære anlæg, telegrafstationer, vejrstationer samt koncessionerede selskabers virksomheder, er ikke omfattet af bestemmelsen.

Til § 2

Bestemmelsen indeholder reglerne om brandvæsenets ledelse. Kommunalbestyrelsen er øverste myndighed, men den umiddelbare ledelse er tillagt en brandkommission.

Brandkommissionens sammensætning er afpasset således, at kommunalbestyrelsen udpeger 5 medlemmer, hvoraf 3 skal være medlem af kommunalbestyrelsen, ligesom brandinspektøren, den stedlige politimyndighed og den bygningstekniske sagskundskab er repræsenteret. Bygningsmyndigheden, som endnu varetages af GTO, forventes indenfor en kortere årrække at overgå til kommunerne.

Kommunalbestyrelsen udpeger brandkommissionens formand blandt de af kommunalbestyrelsen udpegede 3 kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Til § 3

Bestemmelsen indeholder regler om udfærdigelse af brandvedtægter.

De grønlandske kommuner dækker meget store områder og en række bebyggelser foruden byen. Det er derfor fundet praktisk at foreslå oprettelse af brandkredse, hvor der enten skal være et motoriseret udrykningskorps eller en beredskabsstyrke med lettere slukningsmateriel. Brandkredsinddelingen behøver ikke som i Danmark at være stedligt udtømmende, idet brandkredse kan oprettes, hvor der er en bebyggelse med et vist indbyggertal, en institution eller en industriel virksomhed. Enhver by, bygd eller anden tættere bebygget del af kommunen med mere end 200 indbyggere vil således normalt udgøre en selvstændig brandkreds.

Det er tillige fundet hensigtsmæssigt at sikre den lokale indflydelse på spørgsmålet om afholdelse af brandsyn, da dette hidtil kun er blevet udført i meget begrænset omfang.

Til § 4

Til daglig leder af brandkorpsen udpeger kommunalbestyrelsen en brandinspektør. Brandinspektøren kan på grund af de store afstande i Grønland vanskeligt være fælles for flere kommuner eller udnævnes i en kommune, hvori han ikke har fast bopæl.

Brandinspektøren har således ansvaret for hele kommunens brandberedskab, hvad enten kommunen har eget udrykningskorps eller slukningsaftale med et andet brandvæsen. I de tilfælde, hvor kommunen har eget brandkorps, er brandinspektøren tillige leder af den brandkreds, hvori han har bopæl, jfr. § 5.

Hvervet som brandinspektør aflønnes med et vederlag, som fastsættes af kommunalbestyrelsen. Selvom det forventes, at det som følge heraf vil være muligt at finde egnede folk, som frivilligt vil påtage sig hvervet, har man dog fundet det rigtigst at have en adgang til om fornødent at pålægge en person hvervet som borgerligt ombud. Det er tillige fundet hensigtsmæssigt, at samme adgang står åben for så vidt angår brandformand, brandassistenten og andet brandpersonel.

I bestemmelsens stk. 8 om brandsyn bestemmes, at disse syn skal foretages af brandinspektøren eller egnede stedfortrædere. Erhvervsuddannelsen i Grønland i samarbejde med GTOs brandsektion og Skorstensfejerskolen i Tønder har i Godthåb tilrettelagt kursus for ufaglærte i skorstensfejning, syn af flaskegasanlæg samt almindeligt brandsyn. Personer, der har gennemgået denne uddannelse, vil være egnede til på brandinspektørens vegne at foretage de i bestemmelsen nævnte brandsyn i bygninger, hvori der er indrettet ildsteder. Se også

bemærkningerne til § 21.

Til § 5

Det er fundet hensigtsmæssigt at udarbejde en selvstændig bestemmelse om brandformænd, der vil få en mere selvstændig stilling end brandfogeder i Danmark. Brandformanden skal være leder af brandkredsens brandvæsen, hvad enten dette består i et motoriseret udrykningskorps eller en beredskabsstyrke med lettere slukningsmateriel.

Tidligere blev lederne af bybrandkorpserne benævnt brandfogeder. Indførelsen af benævnelsen brandinspektør i stedet for brandfoged har været nødvendig, idet der er tale om et udvidet ansvarsområde i forhold til tidligere. Samtidig finder man det rigtigst, at lederne af de mindre enheder benævnes formænd, et begreb der er velkendt i Grønland.

Til § 6

Udrykningskorpserne omfatter for tiden fra 17 til 37 frivillige honorarlønnede brandmænd, hvoraf ca. halvdelen er pålagt hjemmepligt på skift, ligesom der hos en del af brandmandskabet i nogle byer er opsat brandtelefoner.

En gradvis udvidelse og omlægning af mandskabsnormeringen er påbegyndt i 1979. Herved udvides over en 4-årig periode især antallet af hjemmepligtige brandmænd, således at egentlige vagthold af nødvendig størrelse kan etableres, og der oprettes en reservestyrke på indtil 10 mand, der kan trækkes på i påkommende tilfælde.

Til § 7

Efter stort set samme retningslinjer som ved Statens Brandskole afholdes årlige kurser for personale med kvalificeret arbejde, såsom brandkorpsledere, røgdykkere og brandmestre. Kurserne holdes på brandskolen i Egedesminde under ledelse af brandinstruktører fra GTOs brandsektion, ligesom uddannelse sker ved deltagelse i egnede kurser udenfor Grønland, f. eks. på Statens Brandskole.

Til § 8

Det kan være hensigtsmæssigt, at kommunerne i stort omfang anvender ensartede typer af brandmateriel, brandhaner og brandmeldeanlæg, hvilket vil lette tilsynsmyndigheden og indebære fordele ved fællesindkøb.

Til § 9

Bestemmelsen er udformet under hensyn til de faktiske forhold i de grønlandske byer, hvor der endnu ikke alle steder kan skaffes vand direkte fra ledninger. Mobil vandforsyning ved vandtankvogne er de fleste steder organiseret således, at der i kontrakter med private entreprenører, som kører vand til forbrugerne, indgår aftale om, at de skal møde ved brand mod at få tid og ydelse betalt.

Til § 10

Bestemmelsen omhandler tvangsmidler overfor kommuner, som ikke opfylder deres forpligtelser i henhold til loven.

Enhver kan således indbringe klage til ministeren for Grønland, som derefter i givet fald for kommunens regning kan anskaffe det manglende eller lade de foreliggende mangler afhjælpes.

Til § 11

Under hensyn til de særlige geografiske og befolkningsmæssige forhold i Grønland skønnes det ikke at være nødvendigt, at der oprettes distriktsbrandinspektørstillinger til varetagelse af tilsynet med brandvæsenet i lighed med den organisatoriske opbygning af tilsynet med det danske brandvæsen.

De funktioner, som i Danmark udøves af distriktsbrandinspektørerne, varetages i dag i Grønland af GTOs brandsektion, som hidtil har udøvet ledelsesfunktionerne for de statslige brandkorps i Grønland. Da det må antages, at den erfaring, der her er indsamlet med hensyn til forholdene i Grønland på såvel det brandtekniske som det brandpræventive område, med fordel fortsat kan anvendes, findes det hensigtsmæssigt, at tilsynet med brandvæsenet udøves af GTO.

Til § 12

Bestemmelsen pålægger den, der opdager ildebrand eller truende fare for ildebrand, at søge at dæmpe ilden eller afværge faren samt pligt til at alarmere brandvæsenet og underrette beboerne.

Til § 13

Paragraffen omhandler den almindelige pligt for borgerne til at yde bistand ved rednings- og slukningsarbejde under brande.

Ifølge stk. 1 er det en almindelig borgerpligt for enhver at yde al den hjælp, han formår, i tilfælde af ildebrand. Pligten er nærmere uddybet i para-

graffens øvrige bestemmelser, og det fremgår heraf, at den kun omfatter bistand under rednings- og slukningsarbejdet og den i forbindelse hermed stående kørsel.

Til § 14

Paragraffen omhandler brandvæsenets ret til under sluknings- og redningsarbejdet at skaffe sig adgang til privat område, om nødvendigt ved at gennembyrde og bortskaffe hindringer, samt til at nedrive bygninger for at standse ildens udbredelse.

Efter stk. 3 skal den skade, brandvæsenet har forvoldt ved sådanne indgreb, betragtes som brandskade. Heraf følger, at ejeren af en nedrevet bygning, såfremt han har denne brandforsikret, kan kræve skaden erstattet af sit brandforsikrings-selskab. Er bygningen ikke brandforsikret, må han derimod selv bære tabet, for så vidt ikke de almindelige regler om erstatning for nødretsindgreb i det enkelte tilfælde kan føre til, at erstatning kan kræves fra anden side.

Til § 15

Bestemmelsen vedrører kommandoforholdene på brandstedet og er tilpasset de særlige organisatoriske forhold for de grønlandske brandkorps.

Til § 16

Bestemmelsen omhandler politiets opgaver under ildebrand. Pligten til at efterkomme politiets eller brandvæsenets opfordring til at forlade det afspærrede terræn gælder også for de nødvendige tilkørselsveje.

Til § 17

Bestemmelsen omhandler brandvæsenets personales pligt til under ildebrand at være opmærksom på, hvad der kan have givet anledning til ildens opståen, og til så vidt muligt at dragé omsorg for bevarelsen af eventuelle mistænkelige spor.

Til § 18

Bestemmelsen omhandler de såkaldte særlig brandfarlige virksomheder. Ansøgning om etablering, ændring el. lign. af sådanne virksomheder skal godkendes af brandkommissionen, uanset hvor i kommunen virksomheden er placeret, og uanset hvem der ejer eller forestår byggeriet. Ved vurderingen af, om sådanne virksomheder kan tillades oprettet eller udvidet, er kendskabet til de brandfarlige stoffers egenskaber og erfaring om

mulighederne for at bekæmpe brande, der opstår i sådanne virksomheder, af afgørende betydning. Denne viden besiddes dels af de aktive ledere af brandvæsenerne, dels af GTOs brandsektion, som endvidere indhenter vejledning fra kompetente danske myndigheder.

Der vil ved opførelse af sådanne virksomheder tillige kræves tilladelse fra bygningsmyndigheden, og for at undgå, at ansøgere skal henvende sig flere steder, vil Ministeriet for Grønland søge gennemført den ordning, at sager af denne art ekspederes gennem bygningsmyndigheden, således at denne drager omsorg for, at de forelægges brandmyndigheden.

På tilsvarende måde må det anses for praktisk, at etablering af bygninger m.v. i forbindelse med virksomhed, som udføres i henhold til efterforsknings- og/eller udnyttelseskoncession udstedt i medfør af lov nr. 585 af 29. november 1978 om mineralske råstoffer i Grønland, ekspederes gennem den koncessionsudstedende myndighed, således at denne drager omsorg for, at bebyggelsesplaner og lignende forelægges brandkommissionen i den berørte kommune. Brandkommissionen vil samtidig med behandlingen af denne forelæggelse kunne tage stilling til, hvorvidt man vil anbefale, at der gøres brug af undtagelsesbestemmelsen i lovens § 1, stk. 2.

Om afgørelse i tilfælde af uenighed mellem bygningsmyndigheden og brandmyndigheden henvises til § 20.

Udover hvad der følger af § 18, vil tilladelse fra brandmyndigheden kunne være fornøden i henseende til bestemmelser, der udfærdiges af ministeren for Grønland i medfør af § 26.

Til § 19

For virksomheder, der frembyder særlig fare for brands opståen eller særlig fare for menneskeliv og værdier i tilfælde af, at brand opstår, kan brandmyndigheden påbyde passende slukningsforanstaltninger og andre foranstaltninger til formindskelse af brandfare og redning af menneskeliv.

Ved stk. 2 gives brandkommissionen myndighed til at påbyde brandvagt ved benyttelse af forsamlingshuse, teatersale el. lign. Som eksempler på særlig brandfarlige forhold kan nævnes udstillinger og bazarer, som vil kunne begrunde oprettelse af brandvagt.

Til § 20

Denne bestemmelse omhandler adgangen til at påklage brandkommissionens afgørelser i henhold til §§ 18 og 19. Da kommunalbestyrelsen er øverste myndighed for kommunens brandvæsen, findes det naturligt, at denne er første appelinstant, men for at sikre en nogenlunde ensartet praksis i hele Grønland, finder man det tillige nødvendigt, at den endelige afgørelse er henlagt til ministeren for Grønland.

Til § 21

De nærmere regler om skorstensfejning foreslås fastsat af ministeren for Grønland i henhold til en bemyndigelse, men efter forhandling med De grønlandske kommuners Landsforening, således at ordningen på dette område kan tilpasses udviklingen og de lokale forhold.

En ordning for fejning af skorstene i Grønland baseret på faguddannede skorstensfejermestre vil blive uforholdsmæssig kostbar, og man er derfor indstillet på, at ufaglærte, som gennemgår et af Erhvervsuddannelsen i Grønland i samarbejde med bl. a. Skorstensfejerskolen i Tønder tilrettelagt kursus i skorstensfejning, syn af flaskegasanlæg samt almindeligt brandsyn i Godthåb, skal kunne klare denne opgave. F. eks. vil denne uddannelse være hensigtsmæssig for en person med fast beskæftigelse ved kommunens tekniske forvaltning, idet selve de nævnte opgaver kun vil kunne beskæftige den pågældende nogle få uger om året.

Specielt for skorstensfejning m.m. på bygderne vil det være hensigtsmæssigt at udstationere skorstensfejerværktøj i de kommunale værksteder og lade fejningen foretage under bygderådets kontrol af en beboer, som er instrueret hertil og kan udføre opgaven i forbindelse med andre gøremål for bygderådet. Ved en sådan ordning vil der kunne spares store rejseudgifter (bådleje m.m.).

Til § 22

Bestemmelsen svarer stort set til § 5 i Statsministeriets regulativ af 22. marts 1934 vedrørende foranstaltninger mod brandfare. På baggrund af den foreliggende statistik over brandårsager i Grønland, hvor børns leg med tændstikker spiller en ikke uvæsentlig rolle, skønnes det påkrævet, at der optages bestemmelser om forebyggelse af brandfare.

Til § 23

Bestemmelsen tjener et rent brandpræventivt formål, jfr. bemærkningerne til § 22.

Til § 24

Bestemmelsen svarer stort set til § 4 i Statsministeriets regulativ af 22. marts 1934 vedrørende foranstaltninger mod brandfare.

Til § 25

Bestemmelsen indeholder lovens sanktionsbestemmelser, som er udformet under hensyn til principperne i den grønlandske kriminallov.

Til § 26

Ved denne bestemmelse gives ministeren for Grønland bemyndigelse til administrativt at fastsætte forskrifter af brandmæssig karakter. Med hjemmel i denne bestemmelse er det bl. a. hensigten at udsende forskrifter om hotellere indretning i brandmæssig henseende.

Til § 27

Lovens ikrafttrædelsestidspunkt er i overensstemmelse med De grønlandske kommuners Landsforening fastsat til den 1. januar 1980, fra hvilken dato de statslige brandkorps overgår til de grønlandske kommuner.